

A photograph of two women with long, wavy hair embracing each other in a grassy field. The woman in the foreground has long, light-colored hair and is wearing a brown jacket. The woman behind her has long, dark hair and is wearing a red top. They are sitting on the grass, and the background is a soft-focus landscape with trees and a bright sky.

**EUROPARÅDETS
KONVENTION
OM FÖREBYGGANDE
OCH BEKÄMPNING
AV VÅLD MOT
KVINNOR OCH
VÅLD I HEMMET**

Istanbul-
konventionen

TRYGGHET FRÅN FRUKTAN
TRYGGHET FRÅN
VÅLD

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

VAD ÄR KONVENTIONENS SYFTE?

■ Europarådets nya konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet är den mest omfattande internationella konventionen i kampen mot detta allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna. Syftet är att uppnå nolltolerans av sådant våld, vilket är ett viktigt steg mot ökad trygghet i Europa och även utanför dess gränser.

■ Hörnstenarna i konventionen är förebyggande av våld, skydd för våldsoffren och åtal av förövarna. Samtidigt vill man försöka fostra en ny mentalitet och vädja till alla medlemmar i samhället och i synnerhet män i alla åldrar, att ompröva sina attityder. I grund och botten är det ett förnyat krav på större jämlikhet mellan män och kvinnor. Våld mot kvinnor har nämligen djupa rötter i den bristande jämlikheten mellan könen, och vidmakthålls av en kultur som tolererar och förnekar dess existens.

BANBRYTANDE ASPEKTER AV KONVENTIONEN

■ I konventionen konstateras att våld mot kvinnor är ett brott mot de mänskliga rättigheterna och en form av diskriminering. Det medför att staterna kan hållas ansvariga om de inte reagerar på lämpligt sätt på sådant våld.

■ I denna konvention ges för första gången i internationellt sammanhang en definition av begreppet genus. Där fastslås alltså som ett erkänt faktum att män och kvinnor inte bara är av han- eller honkön i biologiskt hänseende, utan också att det finns ett sociologiskt baserat genusbegrepp enligt vilket kvinnor och män har sina egna rollmönster och beteenden. Forskningen har visat att vissa av dessa rollmönster och beteenden kan bidra till att våld mot kvinnor ses som något acceptabelt.

■ I konventionen kriminaliseras olika former av våld mot kvinnor, såsom kvinnlig könsstympning, tvångsäktenskap, stalking, påtvingad abort och påtvingad sterilisering. Staterna blir alltså för första gången skyldiga att göra dessa grova brott straffbara i sina rättsordningar.

■ Konventionen vädjar till alla relevanta statliga organ och enheter att på ett samordnat sätt göra gemensam sak mot våld mot kvinnor och våld i hemmet. Med andra ord bör olika aktörer och organisationer inteagera på egen hand utan sluta avtal om samarbete sinsemellan.

VAD KRÄVS AV STATERNA ENLIGT KONVENTIONEN?

FÖREBYGGANDE

- ▶ att ändra sådana attityder, könsroller och stereotyper som gör att våld mot kvinnor ses som något acceptabelt;
- ▶ att utbilda yrkesmänniskor som arbetar med våldsoffren;
- ▶ att höja medvetenheten av de olika formerna av våld och deras traumatiserande verkan;
- ▶ att inkludera läromedel om jämställdhetsfrågor i läroplanen på samtliga undervisningsnivåer, och att samarbeta med frivilligorganisationer, medier och den privata sektorn för att nå ut till allmänheten.

SKYDD

- ▶ att sörja för att offrens behov och säkerhet får en central plats i alla åtgärder;
- ▶ att inrätta specialiserade stödtjänster som ger medicinsk hjälp och psykologisk och rättslig rådgivning till våldsoffren och deras barn;
- ▶ och att inrätta ett tillräckligt stort antal kriscentra och kostnadsfri telefonjour dygnet runt.

ÅTAL

- ▶ e- att se till att brott mot kvinnor kriminaliseras och straffas på lämpligt sätt;
- ▶ att se till att kultur, tradition, religion eller s.k. heder aldrig kan användas för att urskulda en våldshandling;
- ▶ att se till att offren har tillgång till särskilda skyddsåtgärder under utredning och rättegång;
- ▶ och att se till att polisen omedelbart reagerar på begäran om hjälp och hanterar farliga situationer på lämpligt sätt.

ENHETLIGA HANDLINGSLINJER

- ▶ se till att all ovannämnda åtgärder utgör en del av omfattande och koordinerade handlingslinjer vars syfte är att på ett holistiskt sätt motverka våld mot kvinnor och våld i hemmet.

VEM OMFATTAS AV KONVENTIONEN?

■ Konventionen omfattar alla kvinnor och flickor oavsett ålder, ras, religion, social bakgrund, status som migrant eller flykting eller sexuell inriktning. I konventionen uppmärksammas att det finns grupper av kvinnor och flickor som ofta löper större risk att utsättas för våld, och att det är nödvändigt att staterna ser till att särskild hänsyn tas till deras specifika behov. Staterna uppmuntras också att tillämpa konventionen i situationer där andra fallit offer för våld i hemmet såsom män, barn och gamla.

VILKA BROTT OMFATTAS?

■ Konvention kräver att stater lagstiftar så att följande beteenden är straffbelagda eller föranleder annan rättslig sanktion:

- ▶ våld i hemmet (fysiskt, sexuellt, psykologiskt eller ekonomiskt våld);
- ▶ stalking;
- ▶ sexuellt våld, däribland våldtäkt;
- ▶ sexuella trakasserier;
- ▶ tvångsäktenskap;
- ▶ kvinnlig könsstympning;
- ▶ påtvingad abort eller påtvingad sterilisering.

■ Detta ger ut ett tydligt budskap om att våld mot kvinnor och våld i nära relationer inte är en privatsak. Tvärtom - för att lyfta fram den särskilt traumatiserande effekten av brott inom familjen kan ett strängare straff utdömas om offret är förövarens make/maka, sambo eller familjemedlem.

HUR ÖVERVAKAS KONVENTIONEN?

— Konventionen inrättar en övervakningsmekanism med uppgift att följa hur väl det som föreskrivs i konventionens stadgar förverkligas. Övervakningsmekanismen har två grundläggande beståndsdelar: Expertgruppen mot våld mot kvinnor och våld i hemmet (GREVIO) som är en oberoende expertorgan och Partskommittén som är ett politiskt organ som består av officiella representanter för de länder som har ratificerat konventionen. Det som framkommit av övervakningsarbetet och deras rekommendationer kommer att hjälpa staterna att efterfölja konventionen och att garantera dess långsiktiga effektivitet.

www.coe.int/conventionviolence
conventionviolence@coe.int

PPREMS 09/9615

SWE

www.coe.int

Europarådet är Europas tongivande människorättsorganisation och har 47 medlemsländer varav 28 hör till Europeiska Unionen. Alla Europarådets medlemsländer har anslutit sig till Europeiska människorättskonventionen som är ett fördrag vars syfte är att skydda mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsväsendet. Europeiska människorättsdomstolen övervakar att konventionens stadgar respekteras i medlemsländerna.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE